

një familje e madhe,
me traditat e saj, mallrat e saj, zakonat e saj, thesarët e saj dhe një të shkuame të madhe

Gjtonia te fshati global

Ndoshta ngë mënd të njihen vetat o bashkësitë nga llargu: dëftohen neve vetëm tue u jetuar përkrahu atyre, tue i dashur. “Një njohje e madhe ë’ bijë e njëi dashurie”: ndjenjat, nëse të dëlirë, ngë janë të rreme. Kerkoj te zëmbra e njeriut dhe gjej patëmetësi (ndershmëri), parimësi, e vërtetë dhe kushtin e mundësisë fizike, psikike, shpirtërore shpëtuese të njëi bote të globalizuame dhe në ndryshim të shpejtë. Për këtë, pikërisht tue vërejtur atje ku duket e zhdukur zëmbra, kerkoj të gjej gjurmën e ndonjëi mundësie të aftë të bejë të ringjallet liria e brëndshme dhe hapja ndaj tjerëvet.

Ëh, universaliteti – megjithëse globalizimi përparon – ai çë ngë tjetërson *njëjësinë (unicitetin) e vetës, atë çë gjejmë tek e brëndshmjia klënësi të njeriut, te shpirtërorsia e zëmbres së tij.

Për vjet e vjet kerkon kot të ndëlgosh arsyet e ndjenjavet të tu dhe të atyre çë bashkëpranojnë afëri ekzistenciale. Pra, hereherë, i zbulon; janë aty përpara teje, brënda teje; te gjella ndien të shprehurit të tyre të pavetëdijshëm të brëndshëm por në thellësi ishin për tij çuditërisht të panjohura. Idiosinkrazia instinktive, çë nga ca qerë ndieje për zhurmën kulturore, më të shumtën armike, çë u bë sistemi modal për t’u bashkëlidhur – nga vëllazëria e zbehtë në lidhjet me shokët pune, me gjtonët ngjera te të trashat vegle shprehëse të komunikimit të ndryshëm – ishin shenja, nanë e dukshme, të njëi realiteti të huaj.

Pa-ngeja (/pa-rehatia) e përhapur çë ndieje tue vrojtuar të ndodhurit rreth teje të veprimeve të njerëzve të bërë më pak njerëzorë se ata çë mbushin kujtimet e njëi të djeshme shumë më e mjerueshme por pa tjetër jo e rënduame nga trishtimi i fshehtë të sotëm, çë mbyt të dëftuarit të atij gëzimi të lashtë bërë me mosgjë o me pak o vetëm me ngushëllim te dhëmbimi i pashmangshëm i ekzistencës.

Ndoshta erdhi qëroi të bëhet të rilulezojë ndihmësia njerëzore tue rregulluar delegimet ‘vertikale’ politike çë mos të lënë qytetarin jashtë nga pushteti dhe tue rinjohur rëndësinë dhe përparësinë e përpjekjevet të afërta dhe të drejtpërdrejta ndër gjinden e atyre (delegime) ‘horizontale’. Bëhet fjalë për të marrë parasysh zhvillimin njerëzor e plotë dhe jo të katandisur po për rritjen ekonomike e thjeshtë çë arrën tek na nga shumë llargu, sepse “na ngë pranojmë të ndajmë gjënë ekonomike nga ajo njerëzore, zhvillimin nga qyteterimi ku futet”. Shumë-shumë, rreziku sot, në një kontekst ‘të lëngëzuar’, te kriza më e thellë ekonomike dhe te gjëndja lufte e shpërndarë mbi planetin, është ai të rikujtohen realitetet çë bëjnë ballë vetëm lokalisht dhe pothuaj për mrakull. Ë’ ndër këto çë del jashtë numri i zvogëluam themelimesh arbëreshe te Italia e jugut. Arbëreshët, megjithëse zurën vend në mënyrë të qëndrueshme mbi këtë dhe nanimë nga më shumë se pesëqind vjet, kanë ruajtur njëjtësinë e vet dhe ndjenjën e tyre përkatësie, megjithë futjen e përzier te konteksti ‘i huaj por jo armik’ të vendësve me tjetër kulturë.

Sigurisht, gjithë kjo mënd të duket një pikësynim ambicioz, përkundër fjalë më të forta u thanë nga kryetarët e Azisë dhe të Afrikës të mbledhur ndër 19 dhe 24 prill në Bandung në Indonezi, pas 60 vjetsh nga Konferenca historike çë shtu/iri bazat e Lëvizjes së Vendeve të jo-rreshtuam glatë Luftës së ftohtë. Me shumë përgjegjësi klënë fjalët e presidenti kinez Xi Jinping. Ai u urua një sistem ndërkombëtar “më i drejtë”, çë të pasqyrojë “influcën rritëse e kombevet aziatike dhe afrikane” dhe çë të jetë “më i gatshëm të njohë se erdhi nanimë epoka ‘jonë’[e Xi-ut]”. Ftoi Vendet e industializuar të “e sosin të vendosin kushtet politike” për hyrjen te ndihmat umanitare dhe bëri një thirrje të fuqishme “sa Vendet e zhvilluar të dhurojnë më ndihma atyre në udhën e zhvillimit”, tue i anangasur “të mbajnë konkretisht premtimet zyrtare ndihmash për zhvillimin e të ia dhurojnë shërbimin Vendeve në udhën e zhvillimit”. Ripohoi se bashkëlidhjet ndërkombëtare, duhet “të mbështeten mbi bashkëpunimin dhe mbi parimin e ‘win-win-it’ – fitim të ndërsjellë –, tue ndërruar rendin dhe sistemin ndërkombëtar ndaj njëi drejtimi më i drejtë dhe me vend, tue dhënë shtysë krijimit të njëi sistemi financiar ndërkombëtar të arsyeshëm, të drejtë, zëmërgjerë dhe i disiplinuar, në mënyrë çë të krijohet më i miri ambient i jashtëm për Vendet në udhën e zhvillimit”. Kujtoi “detyrat morale” e Vendeve të zhvilluara sa të mbajnë lart mbetjen e botës “pa qëllime dyfishe”. Por 77 shtete e Afrikës dhe të Azisë përballë sfidavet botërore u takuan, tue prodhuar dy dokumente: “Mesazhi i Bandung-ut” 2015 dhe “Deklarata për përforcimin e partenariatit strategjik të ri ndër Azi dhe Afrikë për të garantuar marrëdhënie përhërë më të ngushta, me legjislacione garante për investime dhe veprimtari ndërmarrjeje por mbi të gjitha për të vënë në jetë të drejta njerëzore efektive. Konferenca, e papërfillur nga mjetet komunikimi tanë, nga një Amerikë në krizë roli e nga një Evropë e pështjellë në një krizë njëjtësie, hap perspektiva atje ku Perëndimi ngë di të dalë nga baj/ltërat kulturore e saj. _____05.15

una grande famiglia,
con le sue tradizioni, i suoi affetti, le sue abitudini, i suoi tesori e un grande passato

Il vicinato nel villaggio globale

Forse non si possono conoscere le persone o le comunità da distante: si rivelano a noi solo stando loro accanto, amandole. “Una grande conoscenza è figlia d’un grande amore”: i sentimenti, se puri, non sono illusori. Cerco nel cuore dell’esser umano e trovo integrità, coerenza, verità e la condizione di possibilità fisica, psichica, spirituale salvifica di un mondo globalizzato e in rapido cambiamento. Per questo, proprio guardando là dove sembra scomparso il cuore, cerco di trovare la traccia di qualche possibilità di una nuova spiritualità, capace di fare risorgere la libertà interiore e l’apertura verso gli altri.

Sì, l’universalità – nonostante l’avanzare della globalizzazione – che non aliena l’unicità della persona, quella che troviamo nell’intima essenza dell’uomo, nella spiritualità del suo cuore.

Per anni cerchi invano di comprendere le ragioni dei sentimenti tuoi e di coloro che condividono affinità esistenziali. Poi, a volte, le scopri; sono lì davanti a te, dentro di te; nella vita senti il loro esprimersi inconscio interiore ma nel profondo ti erano incredibilmente sconosciute. L’idiosincrasia istintiva, che da tempo avvertivi per il chiasso culturale, perlopiù ostile, divenuto il sistema modale di relazionarsi – dalla scolorita fraternità nei rapporti tra compagni di lavoro, tra vicini di casa fino agli strumenti espressivi grossolani della varia comunicazione – erano il segno, ora manifesto, di una realtà estranea. Il diffuso disagio che sentivi osservando lo svolgersi intorno a te di azioni di esseri resi in apparenza meno umani di coloro che popolano i ricordi di un ieri assai più gramo ma di sicuro non oberato dalla latente tristezza di oggi, che soffoca il manifestarsi di quella lieve gioia antica fatta di niente o di poco o soltanto di consolazione nell’inevitabile dolore dell’esistenza.

Forse è venuto il tempo di far rifiorire l’umana sussidiarietà regolando le deleghe “verticali” politiche che non escludano il cittadino dal potere e riconoscendo l’importanza e le priorità degli incontri vicini e diretti fra la gente di quelle (deleghe) “orizzontali”. Si tratta di considerare lo sviluppo umano integrale e non ridotto alla semplice crescita economica che giunge a noi da molto lontano, perché “noi non accettiamo di separare l’economico dall’umano, lo sviluppo dalla civiltà dove si inserisce”. L’azzardo, semmai, oggi, in un contesto “liquefatto”, nella più profonda crisi economica e nella sparsa belligeranza sul pianeta, è quello di evocare le realtà resistenti solo localmente e quasi per miracolo. E’ tra queste che emerge il ridotto numero di insediamenti arbresci nell’Italia meridionale. Gli Arbresci, nonostante si siano installati stabilmente su questa terra ormai da più di cinquecento anni, hanno conservato la propria identità e il loro senso di appartenenza, malgrado il promiscuo inserimento nel contesto ‘estraneo ma non ostile’ di autoctoni di diversa cultura.

Certo, tutto ciò può sembrare un obiettivo ambizioso, al contrario parole molto più forti sono state pronunciate dai leader di Asia e Africa riuniti tra il 19 e il 24 aprile a Bandung in Indonesia, a 60 anni dalla storica Conferenza che ha gettato le basi del Movimento dei Paesi non-allineati durante la Guerra fredda. Molto impegnative sono state le parole del presidente cinese Xi Jinping. Egli ha auspicato un ordine internazionale “più giusto”, che rifletta “la crescente influenza delle nazioni asiatiche e africane” e che sia “più disposto a riconoscere che ormai è arrivata la ‘nostra’ epoca [di Xi]”. Ha invitato i Paesi industrializzati a “cessare di imporre condizioni politiche” per l’accesso agli aiuti umanitari e ha fatto un vibrato appello “affinché i Paesi sviluppati offrano più aiuti a quelli in via di sviluppo”, sollecitandoli a “mantenere concretamente le promesse ufficiali di aiuto per lo sviluppo e offrire l’assistenza ai Paesi in via di sviluppo”. Ha ribadito che le relazioni internazionali, devono “basarsi sulla cooperazione e sul principio di ‘win-win’ – vantaggio reciproco –, spostando l’ordine e il sistema internazionale verso una direzione più giusta e ragionevole, promuovendo la creazione di un sistema finanziario internazionale equo, giusto, tollerante e disciplinato, in modo da creare un ottimo ambiente esterno per i Paesi in via di sviluppo”. Ha ricordato i “doveri morali” dei Paesi sviluppati a sostenere il resto del mondo “senza doppi fini”.

Ma 77 Stati dell’Africa e dell’Asia di fronte alle sfide mondiali si sono incontrati, producendo due documenti: il “Messaggio di Bandung” 2015 e la “Dichiarazione sul rafforzamento del partenariato strategico nuovo tra Asia e Africa” per garantire rapporti sempre più stretti, con legislazioni garanti di investimenti e attività d’impresa ma soprattutto ad attuare diritti umani effettivi. La Conferenza, ignorata dai nostri media, da un’America in crisi di ruolo e da un’Europa avvilita in una crisi di identità, apre prospettive là dove l’Occidente non riesce ad uscire dal suo pantano culturale.____05.15